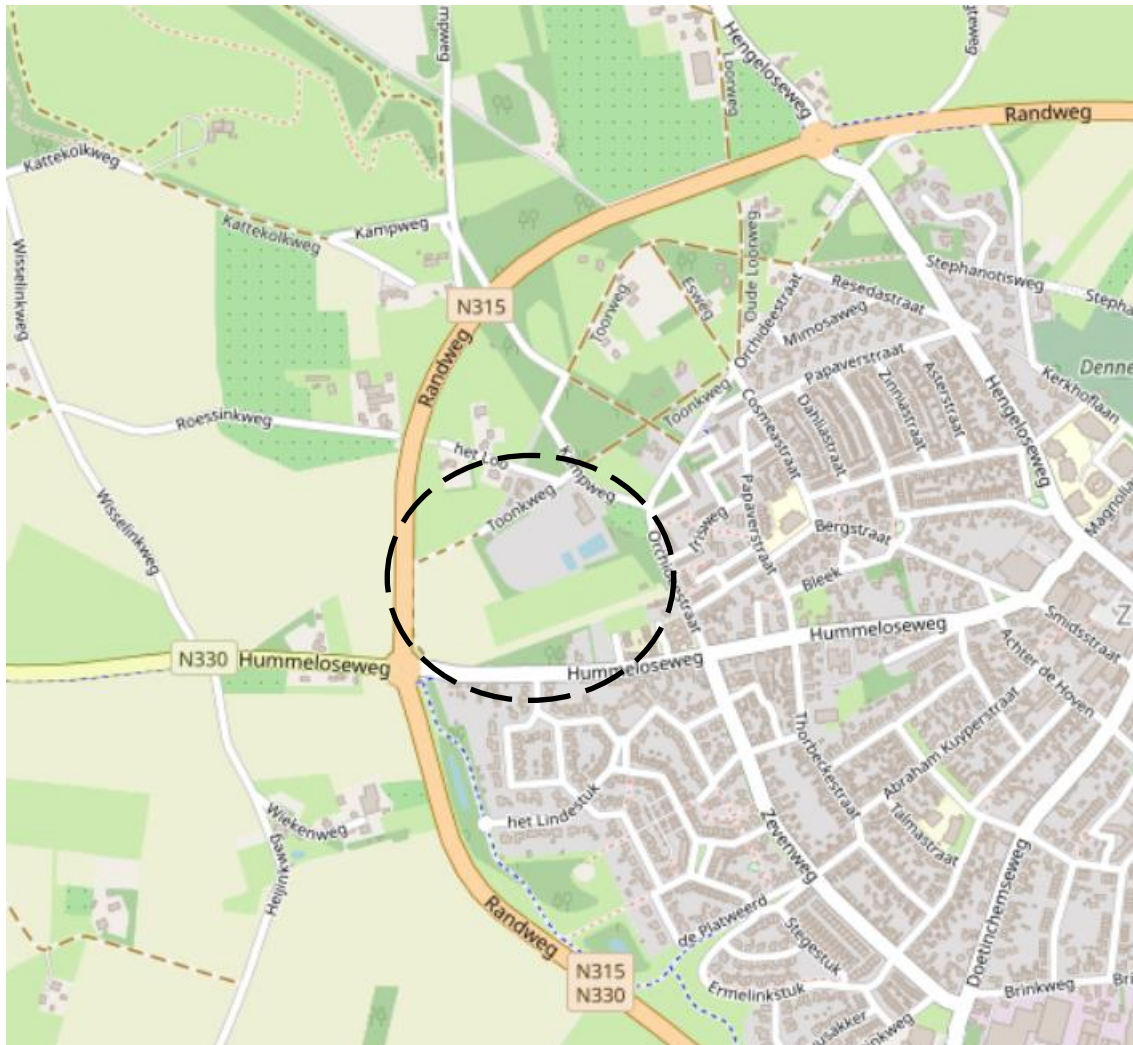

Compensatieplan Das Gemeentewerf en Hummeloseweg Zelhem

Compensatieplan Das Gemeentewerf en Hummeloseweg Zelhem

gemeente Bronckhorst

Opdrachtgever: Gemeente Bronckhorst
Elderinkweg 2
7255 KA Hengelo (Gld)

Datum: 29 augustus 2024

Status: **Definitief**

Uitvoering: Foreest Groen Consult B.V.
Van Pallandtlaan 10
6998 AW Laag-Keppel
T: 0314 642221
E-Mail: info@foreestgroenconsult.nl
<http://www.foreestgroenconsult.com>

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Beschrijving van het plangebied	5
2.1 Ligging plangebied	5
2.2 Locatie	6
3. Werkzaamheden	7
4. Belangen van plangebied voor de das	8
5. Werk protocol	12
5.1. Migratieroute van das versterken	12
5.2. Verleggen bestaand wandelpad	12
5.3. Bouwrijp maken, woonrijp maken en bouw woningen	12
5.3.1. De werkzaamheden staken voor zonsondergang	12
5.3.2. Veiligheidsverlichting	12
5.3.3. Migratieroute in stand houden	12
5.3.4. Toegankelijkheid bouwlocatie voor de das	13
5.3.5. Tijdelijke gronddepots	13
6. Planning	14
7. Mitigatie en compensatie	15
7.1 Gevolgen voor functionaliteit	15
7.2 Mogelijke overtredingen	15
7.3 Mitigatie – migratieroute van das versterken	16
8. Effecten	18
8.1. Gunstige staat van instandhouding van de das	18
9. Begeleiding en communicatie	19
10. Advies	20
10.1. Intrinsieke waarde	20
11. Literatuurlijst	21
11.1. Ecologische onderzoeken	21
11.2. Kennisdocumenten	21
11.3. Websites	21

1. Inleiding

In opdracht van Gemeente Bronckhorst is dit compensatieplan voor de das opgesteld voor het waarborgen van de leefomgeving van de das (*Meles meles*) in de omgeving van het plangebied bij de gemeentewerf en Hummeloseweg in Zelhem. Het plangebied is in een eerder stadium onderzocht: “Nader ecologisch onderzoek Herontwikkeling Gemeentewerf en Hummeloseweg Zelhem, Buro ontwerp & omgeving, 5 oktober 2023” en “Samenvatting waarnemingen das 2024, Buro ontwerp & omgeving”.

Gemeente Bronckhorst heeft het voornemen om de bestaande bebouwing te slopen en de gemeentewerf, maïsakker en weiland om te vormen tot nieuwbouwwoningen. De aanwezige boomstructuren en het gemaalgebouwtje blijven bestaan.

De werkzaamheden vinden plaats tussen augustus 2024 en augustus 2030.

Dit compensatieplan is opgesteld door L. Dijkgraaf MSc werkzaam als ecooloog bij Foreest Groen Consult BV.

2. Beschrijving van het plangebied

2.1 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen tussen de Toonkweg, Kampweg, Orchideestraat, Hummeloseweg en N315 en bevindt zich direct ten westen van de kern van Zelhem. In deze rapportage worden twee deelgebieden onderscheiden, namelijk een noordoostelijk cluster (hierna: gemeentewerf) en een cluster dat het zuiden en westen van het plangebied bestrijkt (hierna: Hummeloseweg). Hiervan bestaat de gemeentewerf uit een hoofdgebouw, een kleine open stalling, een container, houtopstanden, twee vijvers met rondom bosschages, een braakliggend terrein met grassen en kruiden en asfaltverharding met her en der bouw materiaal. De Hummeloseweg bestaat uit een maïsakker, een weiland en een paardenschuurtje. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich een woonmilieu, enkele kleine bedrijven, diverse weilanden, houtopstanden en boerenerven.

Het plangebied ligt buiten GO, GNN en Natura 2000 gebieden.

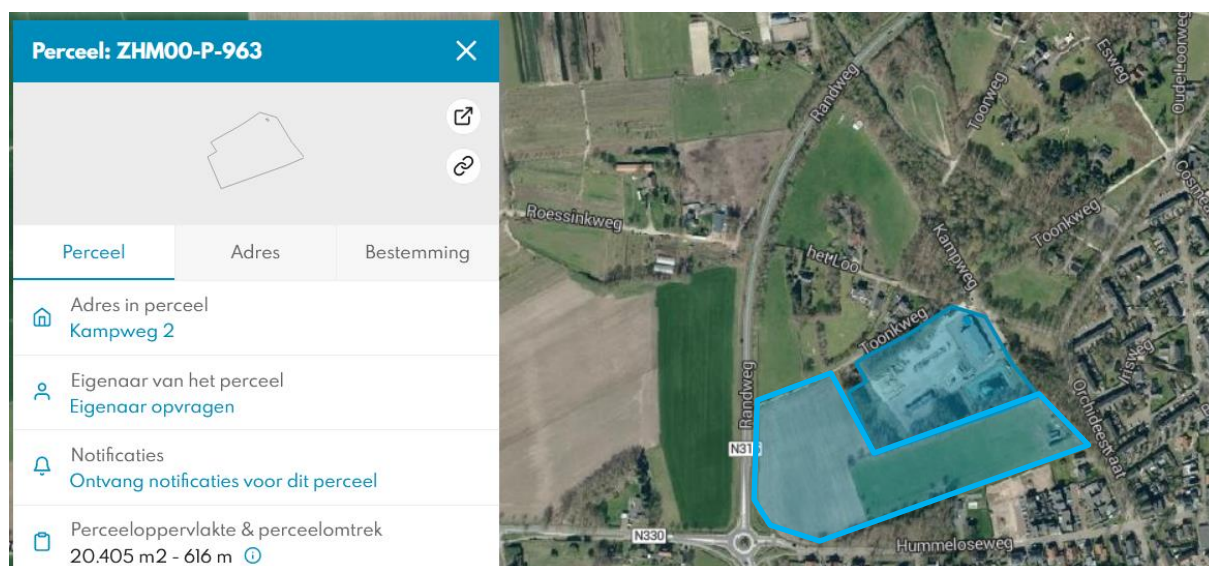
Afbeelding 1: De ligging van het plangebied. Het plangebied is met een rode lijn omlijnd.

2.2 Locatie

De planlocatie bestaat uit de gemeentewerf op Kampweg 2 met naastgelegen weiland en akker.

Straat: Kampweg 2
Postcode: 7021 MG
Plaats: Zelhem
Gemeente: Gemeente Bronckhorst
Provincie: Gelderland
Coördinaten: 52.0081, 6.3372
Kadastraal bekend: ZHM00-P-963

Onderdeel	Kadastraal nummers	Oppervlakte
Gemeentewerf	ZHM00-P-963	20405 m ²
Akker	ZHM00-U-609, ZHM00-U-610, ZHM00-U-733, ZHM00-U-734	17425 m ²
Weiland	ZHM00-P-570, ZHM00-P-571, ZHM00-P-572, ZHM00-P-574, ZHM00-P-568, ZHM00-P-569	17115 m ²

Afbeelding 2: Het kadastraal perceel (bron: <https://kadastralekaart.com>, bewerkt)

3. Werkzaamheden

Werkzaamheden

Bij de werkzaamheden worden de bestaande gebouwen gesloopt en de gemeentewerf, maïsakker en het weiland worden her ontwikkeld. Op de planlocatie worden nieuwbouwwoningen gerealiseerd. De aanwezige boomstructuren blijven gehandhaafd, maar er worden wel drie ontsluitingen/doorsteken gemaakt.

Afbeelding 3: De nieuwe situatie na de werkzaamheden.

4. Belangen van plangebied voor de das

Het plangebied is onderdeel van het leefgebied van de das. De das is aangetoond door middel van camerabeelden en sporenonderzoek. Op het terrein zijn graafsporen, snuitputjes, wissels en een traject met dassensporen aangetroffen (Afbeelding 4 en 5). De sporen zijn alleen aangetroffen op de perceelranden tussen akker, weiland en gemeentewerf. Op de akker of het weiland zelf zijn geen sporen aangetroffen. De wissel tussen het weiland en de gemeentewerf gaat onder een hek door. Bij het eerdere nader onderzoek was ook een mogelijke wissel aangetroffen vanaf het weiland richting de orchideeweg en het gemeentebos. Deze is bij het aanvullende onderzoek niet meer aangetroffen. In plaats daarvan is aangetoond dat de das op een locatie de gemeentewerf op gaat.

In zuidelijke richting vanaf het plangebied langs de rondweg zijn ook wissels aangetroffen. Dit bevestigt dat het om een migratieroute gaat.

Dat sporen alleen langs de perceelranden zijn aangetroffen geeft aan dat het om een migratieroute van de das gaat en niet om een essentieel foerageergebied.

Afbeelding 4: Locaties waar sporen van de das zijn waargenomen. Er zijn pootafdrukken (rode driehoek), snuitputjes (groene driehoeken), wissels (gele lijnen) en een putje met uitwerpselen (gele driehoek) aangetroffen.

Afbeelding 5: Foto's van het aangetroffen putje met uitwerpselen (links) en een foto van een wildcamera (rechts).

Dassenburcht

Op het terrein bevindt zich geen dassenburcht. Uit informatie van Stichting Das & Boom en openbare verspreidingsgegevens is bekend dat de das een vaste rust- en verblijfplaats heeft gehad bij de Rondweg (N315). Volgens W. Huisintveld (voormalig BOA; mondelinge mededeling) was er een vaste rust- en verblijfplaats in het hoekje tussen de Hengelseweg en de Loorweg, maar deze is niet meer aanwezig.

Momenteel wordt een dassenburcht verwacht in het gebied tussen de Korenweg en Kampweg aan de andere zijde van de rondweg (N315). Hier is niet lang geleden een verkeersslachtoffer gevonden nabij de ZAMC, de motorsportclub op de Langenberg. Waarschijnlijk komt de das die is waargenomen op de planlocatie bij de burcht in dit gebied vandaan. In het naast het plangebied gelegen dorpsbos is door de vele honden zeker geen dassenburcht aanwezig (persoonlijke mededeling dhr W. Huisintveld).

Daarnaast liggen er verspreid rondom de Langenberg meerdere kleinere bosjes die potentieel ook geschikt zijn voor een dassenburcht.

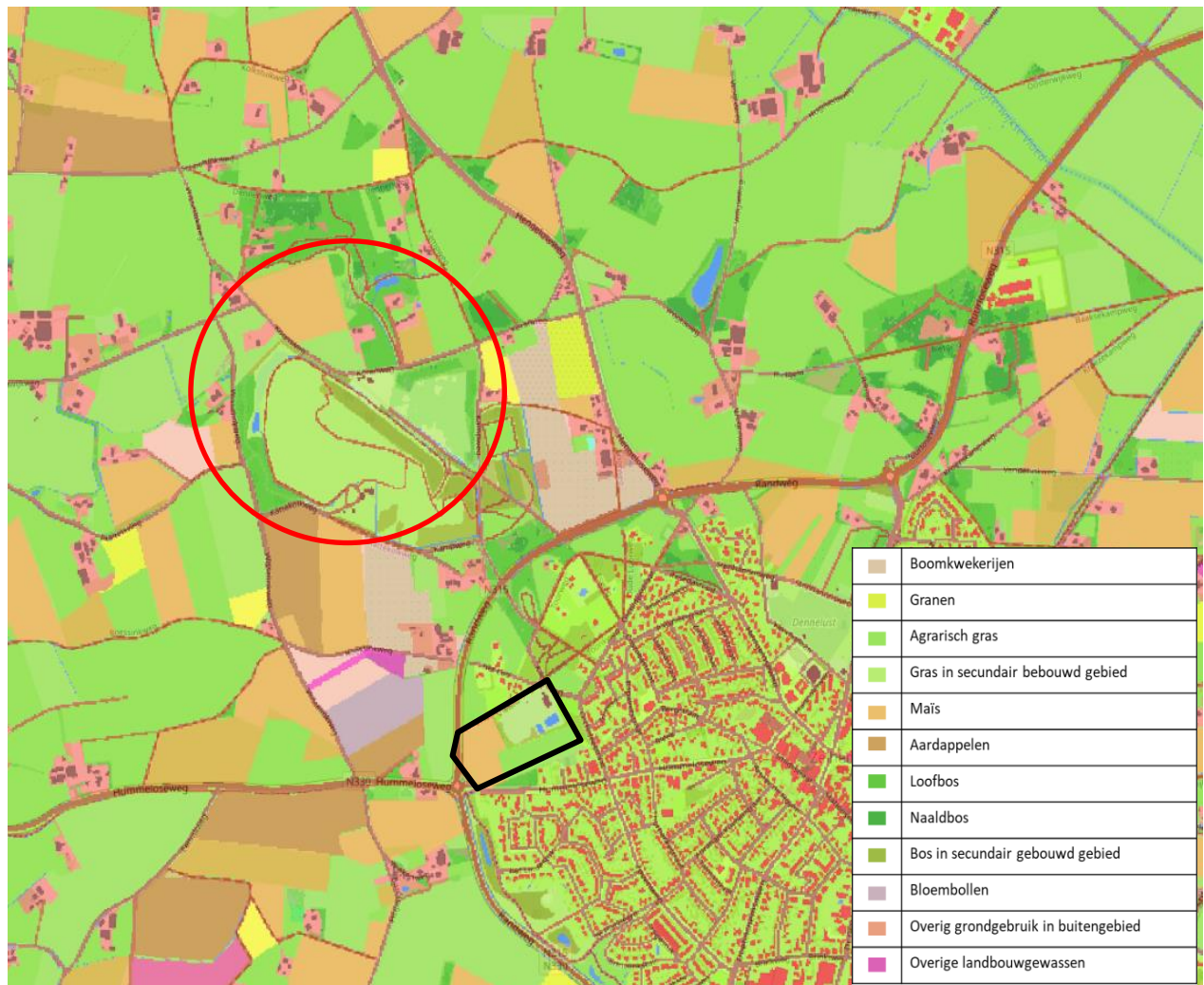
Afbeelding 6: Oude vaste rust- en verblijfplaats die niet meer aanwezig is (roze stip) en het gebied waar zich momenteel een dassenburcht bevindt (roze cirkel). Het plangebied is met een zwarte lijn aangegeven.

Mestputjes

Mestputjes bevinden zich vaak aan de rand van een territorium. Dit betekent dat het plangebied geen onderdeel is van de kern van het leefgebied, maar dus aan de rand ligt.

Alternatieve foerageergebieden in omgeving

De omgeving rond de dassenburcht bestaat grotendeels uit agrarisch gras afgewisseld met akkers en bosjes. Er is veel mogelijk foerageergebied aanwezig. De planlocatie is een relatief klein deel van het aanwezige leefgebied.

Afbeelding 7: Landgebruik in de omgeving van het plangebied. Het plangebied is met een zwarte lijn aangegeven. De rode lijn geeft een 500m grens aan rondom de ZAMC, waar een dode das is aangetroffen en waar ergens een dassenburcht zit. (Bron: <https://lgn.nl/basiskaart>)

Conclusie

De das gebruikt de planlocatie als migratieroute. Op de camerabeelden en bij het sporen onderzoek is de das alleen aangetroffen langs de perceelranden tussen de akker, het weiland en de gemeentewerf. Door de afwezigheid van een dassenburcht en afwezigheid van sporen op de akker/weiland is het plangebied niet essentieel. Hiernaast zijn genoeg alternatieve foerageergebieden aanwezig in de omgeving van het plangebied. De migratieroute is een belangrijk onderdeel van het leefgebied. De mogelijkheid om het gebied te passeren moet in stand worden gehouden. Zonder instandhouding van de migratieroute ontstaat er een overtreding van de Omgevingswet.

5. Werk protocol

In dit hoofdstuk zijn de werkzaamheden per periode weergegeven. Alle werkzaamheden worden vastgelegd in een logboek. De werkzaamheden vinden plaats onder begeleiding van een ecoloog

5.1. Migratieroute van das versterken

De bomen op de migratieroute van de das blijven grotendeels behouden, maar deze route komt nu door een woonwijk te liggen. Door de verstoring van de wijk wordt de migratieroute ongeschikt voor de das. De route wordt gedeeltelijk verlegd langs de buitenrand van de woonwijk, langs de rondweg. Door sporen en wissels is aangetoond dat de das tussen de noordzijde van het plangebied, de zuidzijde van de gemeentewerf, het driehoekige bosje bij de Hummeloseweg en langs de rondweg loopt. De nieuwe migratieroute moet deze onderdelen blijven verbinden. Inheemse (lijnvormige) vruchtdragende begroeiing en bomen worden aangeplant langs deze nieuwe route. Ook worden rasters geplaatst.

5.2. Verleggen bestaand wandelpad

Op de locatie waar de nieuwe migratieroute van de das komt, ligt nu een wandelroute. Deze moet worden verplaatst om de das niet te verstoren. Deze kan langs de rand van de woonwijk of door het midden van de woonwijk worden verlegd.

5.3. Bouwrijp maken, woonrijp maken en bouw woningen

Het bouwrijp maken, woonrijp maken en de bouw van de woningen zijn de volgende aandachtspunten van toepassing:

- De werkzaamheden moeten dagelijks voor zonsondergang (en uiterlijk 19:00 uur) worden gestaakt;
- De locatie niet verlichten met veiligheidsverlichting;
- Migratieroute moet ten alle tijden in stand blijven;
- De bouwlocatie moet ontoegankelijk wordt gemaakt voor de das;
- Tijdelijke gronddepots moeten worden voorzien van een dassen-werend raster.

5.3.1. De werkzaamheden staken voor zonsondergang

Dassen worden actief in de avond en de nacht. De werkzaamheden moeten voor zonsondergang worden gestaakt. Op momenten in het jaar dat de zon pas laat onder gaat, moeten werkzaamheden uiterlijk om 19:00 uur worden gestaakt. Door de werkzaamheden tijdig te stoppen kan de das zijn normale leefwijze voortzetten en worden de dieren niet onnodig gestoord.

5.3.2. Veiligheidsverlichting

Het aanbrengen van veiligheidsverlichting verstoort de nachtelijke leefwijze van de das. Moet er bewaking aanwezig zijn, dan is infrarode camerabewaking een goed alternatief. Voor calamiteiten kan noodverlichting stand-by staan. Deze mag uitsluitend bij calamiteiten worden ontstoken.

5.3.3. Migratieroute in stand houden

De migratieroute moet voor, tijdens en na de werkzaamheden toegankelijk blijven. Deze mag niet geblokkeerd of verstoord worden. Eventuele materialen moeten aan het eind van elke werkdag van de route zijn verwijderd.

5.3.4. Toegankelijkheid bouwlocatie voor de das

Bouwlocaties (waar fysiek wordt gewerkt) kunnen een risico vormen voor de das en de das kan een bouwlocatie gaan gebruiken waardoor het werk moet worden stilgelegd. Door het plaatsen van een deugdelijk raster rondom de bouwlocatie kan beide worden voorkomen. Dit raster sluit het gebied in principe goed af. Een elektrisch flexnet kan volstaan. Wekelijks moet dit worden gecontroleerd. Alleen de doorgangen moeten met een passeerbaar hek worden afgesloten zodat het werkverkeer niet belemmerd. Dit hek wordt dagelijks na het beëindigen van de werkzaamheden goed afgesloten.

5.3.5. Tijdelijke gronddepots

Om te voorkomen dat de das in tijdelijke gronddepots een bijburcht graaft worden bij voorkeur tijdelijke gronddepots niet aangelegd. Moeten deze toch worden aangelegd, dan moeten deze worden voorzien van een dassen-werend raster. Dit kan een raster van gepuntlast gaas zijn maar ook een fijnmazig flexnet voorzien van stroom voldoet.

6. Planning

Nadat de ontheffing is verleend worden de noodzakelijke voorzieningen gerealiseerd.

- Verplaatsen huidige wandelroute (Q3 – Q4 2024);
- Aanleggen nieuwe migratieroute van de das met beplanting en rasters voordat de oude route wordt verstoord (Q3 – Q4 2024);
- Dassen werend raster aanbrengen rondom de werklocatie op een manier dat de das wel de migratieroute kan blijven gebruiken, maar niet de werkzaamheden kan verstoren. Dit raster sluit telkens voor zonsondergang de werklocaties af;
- Het bouwrijp maken van het plangebied is gepland tussen Q1 – Q3 2025;
- Het woonrijp maken is gepland tussen Q4 2026 – Q4 2030;
- De bouw van de woningen is gepland tussen Q3 2025 – Q3 2030.

7. Mitigatie en compensatie

7.1 Gevolgen voor functionaliteit

De das gebruikt het plangebied als migratieroute. Door het aanleggen van de woonwijk gaat de functionaliteit van deze route verloren door de grote mate van verstoring.

7.2 Mogelijke overtredingen

De verbod dat bij de bouw van de woningen wordt overtreden is: artikel 11.54 lid 1b van de Omgevingswet

Artikel 11.54 lid 1b

“het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a.”

Wanneer een migratieroute van de das verdwijnt komt de in de buurt gelegen burcht onder druk te staan. Directe schade aan de burcht is in dit geval niet van toepassing aangezien burchten niet op het plangebied aanwezig zijn. Binnen 50 meter van het plangebied zijn geen burchten aangetroffen. De das gebruikt de migratieroute om naar foerageergebieden en tussen hoofdburcht en bijburchten te bewegen. Hierdoor is indirect sprake van vernieling waardoor een overtreding van verbodsartikel 11.54 lid 1b ontstaat.

7.3 Belangen

Artikel 8.74l 1b 6°

“in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied”

Door de bouw van de nieuwe woning ontstaat woongelegenheid. Hiernaast wordt de nieuwe woning geïsoleerd. De energietransitie is van groot belang om de temperatuur op aarde binnen aanvaardbare grenzen te houden. In Parijs is afgesproken om de temperatuur niet verder te laten stijgen dan 2 °C. Hiervoor is in Nederland de klimaatwet aangenomen en dit is vertaald in het klimaat akkoord. Goed geïsoleerde gebouwen zijn onderdeel van dit akkoord om de doelen van Parijs te realiseren.

7.4 Mitigatie – migratieroute van das versterken

De bomen op de migratieroute van de das blijven grotendeels behouden, maar deze route komt nu door een woonwijk te liggen. Door de verstoring van de wijk wordt de migratieroute ongeschikt voor de das. De route moet worden verlegd langs de buitenrand van de woonwijk, langs de rondweg. Door sporen en wissels is aangetoond dat de das tussen de noordzijde van het plangebied, de zuidzijde van de gemeentewerf, het driehoekige bosje bij de Hummeloseweg en langs de rondweg loopt. De nieuwe migratieroute moet deze onderdelen blijven verbinden.

Afbeelding 8: De locatie van de huidige migratieroutes (rode stippellijnen) en de nieuwe migratieroute (blauwe stippellijn) en de mogelijke locatie waar de nieuwe wandelroute heen kan worden verplaatst (gele stippellijn). De rode X geeft de aansluitingen die niet worden aangebracht vanwege het verplaatsen van de wandelroute. De grijze vlakken geven de locaties waar een duiker moet komen. De roze lijnen geven geleidingsrasters voor de das weer.

De nieuwe migratieroute moet worden gemaakt door middel van het plaatsen van (lijnvormige) beplanting, hagen, struwelen en singels. De das profiteert van lijnvormige beplantingen omdat dit het landschap kleinschaliger maakt en extra voedsel biedt. De hagen bestaan (grotendeels) uit inheemse vruchtdragende stuiken en fruitbomen. Voorbeelden van soorten die toegepast kunnen worden zijn: meidoorn, kardinaalsmuts, hazelaar, rode kornoelje, krent, hondsroos, egelantier, veldesdoorn en vlier.

Om ervoor te zorgen dat de das zo min mogelijk wordt verstoord mogen geen wandelpaden komen te liggen op de migratieroute van de das. Het wandelpad dat zich momenteel langs de rondweg bevindt moet worden verlegd langs de nieuwe woonwijk heen (zie afbeelding 8, gele lijn).

De routes van de das worden aan twee kanten voorzien van een afrastering. De route parallel aan de rondweg kan met een traditioneel dassenraster worden afgeschermd. De route door de nieuwe woonwijk wordt met een dubbelstaafmat hekwerk van 1,40 m hoog aan beide zijden afgeschermd. Onder de rijbaan en het fiets/voetpad die de migratieroutes van de das kruisen komt een betonnen duiker te liggen met een minimale doorsnede van 30 cm. Het dubbelstaafmat hekwerk sluit bij de duiker op elkaar aan. Door het gebruik van rasters wordt voorkomen dat honden de route van de das kunnen verstoren. Aan de kant van de Toonkweg en de Orchideestraat komen op de kopse kanten kleine geleidingsschermen van een traditioneel dassenraster, 10 meter naar links en naar recht volstaat. Bij de overgang naar de Hummeloseweg is dit niet noodzakelijk aangezien dit al een bestaande doorgang is waar niets wijzigt.

De nieuwe migratieroute moet aanwezig en functioneel zijn voordat de oude route wordt verstoord.

8. Effecten

8.1. Gunstige staat van instandhouding van de das

De das heeft in Nederland een gunstige staat van instandhouding. Naar verwachting zal het leefgebied van de das zich verder gaan uitbreiden. Landelijk is veel potentieel leefgebied voor de das aanwezig en op veel plekken wordt gewerkt aan de ontsnippering van leefgebied door middel van faunatunnels, rasters en ecoducten. Het toekomstperspectief voor de das is beoordeeld als 'gunstig'.

Beoordeling landelijke staat van instandhouding van de das

Beoordelingscriterium	Huidige situatie	Laatste tien jaar van de registratie ('trend')	Referentiewaarde 1994
Populatieomvang	Gunstig	Verbeterend	Wordt gehaald
Verspreidingsgebied	Gunstig	Verbeterend	Wordt gehaald
Kwaliteit van het leefgebied	Gunstig	Stabiel	Wordt gehaald
Toekomstperspectief	Gunstig	n.v.t.	n.v.t.
Eindbeoordeling staat van instandhouding	Gunstig	Verbeterend	Wordt gehaald

Afbeelding 9: Beoordeling van de staat van instandhouding van de das in Gelderland. (bron: Arcadis: "De staat van instandhouding, factsheets voor 25 soorten in Gelderland"(PS2018-372)

Wanneer maatregelen worden genomen om een functionele migratieroute te behouden, hebben de werkzaamheden geen negatief effect op de instandhouding van de das. De das kan voor, tijdens en na de werkzaamheden nog steeds van zijn volledige leefgebied gebruik blijven maken. Dassenburchten worden niet verstoord omdat deze niet aanwezig zijn op de planlocatie.

9. Begeleiding en communicatie

Opdrachtgever: Gemeente Bronckhorst

Namens opdrachtgever: René Nijland

Telefoonnummer: 06-19843329

E-mail: r.nijland@bronckhorst.nl

Uitvoerder: nader te bepalen

Namens opdrachtnemer: nader te bepalen

Telefoonnummer: nader te bepalen

E-mail: nader te bepalen

Deskundige flora en fauna: Buro Ontwerp & Omgeving

Projectleider: Jur Metselaar

Telefoonnummer: 06-30927432

E-mail: j.metselaar@ontwerpenomgeving.nl

Aandachtspunten voor de realisatie zijn:

1. Afstemmen en registratie van dit plan van aanpak en/of nieuw gevonden soorten, vaste rust- en verblijfplaatsen met toezichthouder
2. Verzorgen werkinstructie door de uitvoerder aannemer en deskundige flora-fauna; uitleg plan van aanpak aan betrokkenen, voordat de werkzaamheden starten;
3. Wekelijks agendapunt soortbescherming op de agenda van de bouwvergadering.
 - a. Wordt conform het plan van aanpak gewerkt;
 - b. Welke verbeterpunten gelden op basis van nieuwe inzichten en/of nieuwe verblijfplaatsen van soorten?
 - c. Afstemmen aanpassing tussen deskundige, opdrachtgever en opdrachtnemer;
 - d. Verwerken aanpassingen en nieuwe warnemingen in plan van aanpak, projectdossier.
4. Evaluatie zorgvuldig handelen na afronding van het project: wat ging goed en wat kan de volgende keer beter?

10. Advies

10.1. Intrinsieke waarde

Alle levende dieren hebben een intrinsieke waarde. Worden dieren bij de sloop of nieuwbouw aangetroffen dan moeten deze dieren in veiligheid worden gebracht of de kans krijgen om zichzelf in veiligheid te brengen. Het moedwillig doden van dieren is niet toegestaan.

Ontstaan er onverwachte situaties met beschermde of strikt beschermde soorten dan zal direct contact gezocht worden met de flora en fauna deskundige om naar een oplossing te zoeken.

11. Literatuurlijst

11.1. Ecologische onderzoeken

- Nader ecologisch onderzoek Herontwikkeling Gemeentewerf en Hummeloseweg Zelhem. 5 oktober 2023. Buro Ontwerp & Omgeving.
- Samenvatting Waarnemingen das 2024. Buro Ontwerp & Omgeving.

11.2. Kennisdocumenten

- Kennisdocument das versie 1.0. (Juli 2017). Bij12

11.3. Websites

- www.gelderland.nl
- <https://lgn.nl/basiskaart>
- zoogdiervereniging.nl
- dasenboom.nl
- Arcadis_De_staat_van_instandhouding,_factsheets_voor_25_soorten_in_Gelderland_(PS2018-372)